

Täysistunto

Tiistai 27.9.2016 klo 14.03—21.47

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 151/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 24. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

21.21 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Lapsilisät luotiin aikanaan tulonsiirroksi lapsettomilta, työssä käyviltä henkilöiltä, jotka maksavat veroja, lapsiperheille. Tätä siirtoa on pidetty tärkeänä ja legitimoitu meidän järjestelmässä muun muassa sillä, että meillä myös eläketurva on julkisen sektorin varassa. Minä olen valmis maksamaan veroissani jonkun toisen ihmisen lasten elinkustannuksia, koska minä tiedän, että jonakin päivänä tuon toisen henkilöt lapset maksavat minun eläkkeeni ja vanhuudenhoivani. Näin tämä meidän järjestelmä pyörii.

Me tiedämme myös, että tällä hetkellä Suomi on erittäin huolissaan alhaisesta syntyvyydestä, me tarvitsemme tänne lapsia joko muualta taikka sitten omasta toimesta, ja me tiedämme, että lapsiperheiden taloudellinen ahdinko vaikuttaa suoraan sekä perhekokoon että myös ylipäättään ensisynnytyksen ajankohtaan tai ikään ja halukkuuteen perustaa perhettä. Minun mielestäni Suomella ei tässä tilanteessa ole varaa leikata lapsilisää miltään tuloluokalta, kaikkein vähiten tietenkin niiltä kaikkein köyhimmiltä.

21.22 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että hyvin kuvaavaa tässä on, että kun siirrytään muun muassa tähän teemaan, niin täällä ei ole yhtään ainutta hallituspuolueen jäsentä salissa tällä hetkellä vaan täällä on pelkästään opposition edustajia.

Arvoisa puhemies! Lapsilisä on ollut pyhä asia keskustapuolueelle, ja muistan viime kaudelta sen, kun keskusta erittäin voimakkaasti kritisoi hallitusta siitä, kun lapsilisä leikattiin, ja sitten tässä yhteydessä sosialidemokraattien johdolla kuitenkin rakennettiin verotusjärjestelmä, joka kompensoi tätä lapsilisäleikkausta nimenomaan pienituloisille lapsiperheille, ja sitä kautta ne leikkaukset pystyttiin sitten kohdentamaan oikeudenmukaisesti, että pienituloisimmilta lapsiperheiltä tätä lapsilisäleikkauksen nettotuloa ei sitten hävinnyt.

Mutta nyt kun tätä hallituksen esitystä lukee, niin täällä ihan selkeästi todetaan, että lapsilisän alentamisen ennakoidaan lisäävän toimeentulotukimenoja tulevaisuudessa. Toimeentulotukiriippuvuuden kasvu kuitenkin on yksi suuri pienituloisten lapsiperheiden työllistymistä vaikeuttava tilanne, koska toimeentulotuki leikkautuu pois lisätulojen kasvaessa. Pidemmällä aikavälillä hintojen noustessa ehdotettu lapsilisän tason alentaminen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

yhdessä vuoden 2016 alusta voimaan tulleen lapsilisän indeksisidonnaisuuden poistamisen kanssa, pienentää myös lapsilisiä ja perheiden ostovoimaa. THL on myös arvioinut, että tulonsiirrot, kuten lapsilisiä, vanhempainpäiväraha, kotihoidon tuki, ovat jääneet ostovoimaltaan jälkeen yleisestä hintojen ja ansiotulojen noususta, jos kukaan perheessä ei käy töissä. Mitä vähäisempiä ovat perheen muut tulot, sitä enemmän painottuu tulonsiirtojen merkitys perheen taloudelle. Tästä syystä muun muassa lapsilisällä on suuri merkitys perheissä, ja tästä syystä myös köyhyysriski lisääntyy.

21.25 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Jaan myös edustaja Kiljusen harmistuksen siitä, ettei yhtään hallituspuolueiden edustajaa ole mukana tässä keskustelussa. Tämä lapsilisän säästö päätös on lyhytnäköinen ensinnäkin siksi, että se lisää lapsiperheiden köyhyyttä, joka jo tällä hetkellä on hyvin iso ongelma Suomessa. Tämän leikkauksen vaikutus lapsiperheiden köyhyyteen ja toimeentulotukiriippuvuuteen on selvä, ja kiinnittäisin huomiota siihen, että puolet näistä köyhyysrajan alittavista perheistä ei käy tällä hetkellä ansiotyössä, joten nämä perheet ovat erityisen alttiita tämänkaltaisille tulonsiirroille ja varsinkin niiden muutoksille ja etenkin heikennyksille.

Kun me tiedämme köyhyyden periytymisestä ja ylipäänsä perheen pienituloisuuden merkityksestä lasten lähtökohtiin rakentaa hyvää elämää ja niihin epätoivottuihin haasteisiin tai ongelmiin, esimerkiksi syrjäytymiseen ja elämänhallintaan, joihin on osoitettu köyhyydellä olevan vaikutusta, niin pidän tätä leikkausta äärettömän huolestuttavana ja lyhytnäköisenä jo, ja etenkin, näiden lapsiperheiden köyhtymisen näkökulmasta.

21.26 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Lapsilisiä on siis tarkoitus leikata niin, että saavutetaan kehyspäätöksen mukainen 11,7 miljoonan euron suuruinen säästö valtion menoihin. Vaikka lapsilisien leikkaus on euromäärältään pieni, niin sen vaikutus esimerkiksi ostovoiman heikkenemiseen kasvaa, koska hallitus on päättänyt poistaa myös lapsilisien indeksisidonnaisuuden. Hallitus on itsekin todennut, että lapsilisien alentaminen lisää toimeentulotukimenoja tulevaisuudessa ja se lisää myös toimeentulotukiriippuvuutta.

Olemme nyt toistamassa 1990-luvun laman virheitä. Silloin leikattiin lapsiperheiden toimeentulosta, ja esimerkiksi THL:n tutkimus osoittaa, että jos vanhemmat olivat saaneet pitkään toimeentulotukea, niin lapsilla lisääntyivät vähäinen koulutus, mielenterveysongelmat, huostaanotot ja pienimuotoinen rikollisuus. Tämä meidän olisi pitänyt oppia edellisestä lamasta. Samoin lisääntyy myös toimeentulo-ongelmien kokeminen aikuisiässä. Eli lapsuuden olosuhteilla on huomattava vaikutus myöhempään hyvinvointiin.

En voi olla ihmettelemättä, miksi hallitus ei edelleenkaan ole tehnyt lapsiperheisiin kohdistuvien säästö päätösten kokonaisvaikutusten arviointia. Pelkään pahoin, että nämä säästö päätökset tulevat yhteiskunnalle pidemmällä aikavälillä todella kalliiksi.

21.28 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olisin itsekin perännyt nimenomaan sitä, mistä sosialidemokraatit ovat puhuneet koko tämän ajan, eli näitten lapsiperheisiin kohdistuvien päätösten kokonaisvaltaista arviointia. Olisimme toivoneet sitä, että ennen kuin tällaisia esityksiä yleensä tuodaan eduskuntaan, niin kokonaisarviointi olisi tehty ja sitä kautta oltaisiin saatu parempaa tietoa myös näitten päätösten perustaksi.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.